

## HRVATSKO RIBARSTVO U 2006. GODINI

I. Jahutka, A. Mišura, J. Suić, V. Franičević,  
Z. Homen, J. Marković<sup>1</sup>

### Sažetak

U ovome su radu obrađeni prikupljeni statistički podaci o ribarstvu Republike Hrvatske, što znači podaci o slatkovodnom ribarstvu (uzgoj slatkovodne ribe i drugih vodenih organizama, gospodarski i športski ribolov), morskom ribarstvu (marikultura, gospodarski ribolov, mali ribolov i prerada ribe i drugih morskih organizama), uvozu i izvozu riba i ribljih proizvoda te podaci o novčanim poticajima u ribarstvu. U uzgoju slatkovodne ribe u godini 2006. zabilježen je porast proizvodnje hladnovodnih vrsta slatkovodne ribe. Ukupna proizvodnja slatkovodnih riba u 2005. godini iznosila je 6.328 tona, od čega 4.599 tona toplovodnih vrsta i 1.729 tona hladnovodnih vrsta slatkovodne ribe. Ukupne proizvodne površine smanjene su u odnosu na prethodnu godinu i to kod svih kategorija uzgajališta. Ukupan ulov slatkovodne ribe u godini 2006. iznosio je 674 tona. Ukupna proizvodnja bijele morske ribe u 2006. godini bila je 3.500 tona, tuna 6.700 tona, dagnji 3.500 tona i 1.000.000 komada kamenica. Ulav morske ribe povećan je u odnosu na 2005. godinu 9,21%. Povećanje ulova zabilježeno je i kod bijele i kod plave ribe. Tijekom 2006. godine nije bilo znatnije promjene u broju gospodarskih ribara u usporedbi s prethodnim dvjema godinama, dok se je broj malih ribara smanjio 1% u odnosu na prošlu godinu. Ukupna proizvodnja ribljih preradevina u godini 2006. iznosila je 17.362 tona, što je povećanje od 2,46% u odnosu na 2005. godinu.

Ključne riječi: slatkovodno ribarstvo, morsko ribarstvo, uvoz, izvoz

### UVOD

Uprava ribarstva na temelju zakonskih i podzakonskih propisa prikuplja i obrađuje statističke podatke za sve kategorije ribarstva u Republici Hrvatskoj, osim za rekreacijsko-športski ribolov na moru. Pretprijetnim pregovorima u

---

Mr. sc. Irena Jahutka, mr. sc. Ante Mišura, mr. sc. Josip Suić, Vlasta Franičević, dipl. ing, mr. sc. Zlatko Homen, mr. Josip Marković, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva, Ul. grada Vukovara 78, Zagreb, tel.: 01/6106-68-65; faks: 01/6106-558; e-mail: irena.jahutka@mps.hr

području 13. *Ribarstvo* i preuzimanjem pravne stečevine EU nameću se određene promjene u prikupljanju statističkih podataka, što se odnosi na način, metodologiju i vrstu podataka iz područja ribarstva. Sukladno tomu, Uprava ribarstva ustrojava informacijski sustav putem kojega će se moći dobiti podaci koji će se iskoristiti i u planiranju ribarske politike Republike Hrvatske i za dostavu podataka Europskoj komisiji, što će biti obveza naše zemlje kada postanemo punopravna članica EU.

## SLATKOVODNO RIBARSTVO

### *Uzgoj slatkovodne ribe*

#### PROIZVODNJA SLATKOVODNE RIBE

Ukupna proizvodnja slatkovodne ribe iznosila je u 2006. godini 6.328 tona (Tablica 1), od čega 4.599 tona toplovodnih vrsta slatkovodne ribe i 1.729 tona hladnovodnih vrsta riba, što je u odnosu prema godini 2005. povećanje ukupne proizvodnje od tek 2,08% (Jahutka i sur., 2006). Povećanje proizvodnje tijekom godine 2006. zabilježeno je pri uzgoju hladnovodnih vrsta slatkovodnih riba, i to od čak 21,50%, dok je uzgoj toplovodnih vrsta riba smanjen 3,71%. Smanjenje proizvodnje toplovodnih vrsta uzrokovano je smanjenom proizvodnjom ove mladi, dok je proizvodnja konzumne ribe povećana, iako neznatno. Najveće je povećanje zabilježeno pri proizvodnji mladi smuđa od 114,28%. Iako je količinska proizvodnja ove vrste ribe dosta mala, također je povećana proizvodnja mladi biljoždernih vrsta za 68,18%. U suprotnome, najveće smanjenje zabilježeno je pri proizvodnji soma (35, 48%) te šarana — 21,08%.

Tijekom dviju zadnjih godina povećava se udio konzumne ribe u ukupnoj količini proizvedene ribe, i taj je odnos tijekom 2006. godine iznosio 74,45% konzumne ribe i 25,55% proizvedene mladi.

Udio šarana u ukupnoj proizvodnji smanjen je u odnosu na godinu 2005. i iznosi 55,00%, dok je udio šarana u proizvodnji toplovodnih vrsta slatkovodnih riba 75,68%. Udio proizvodnje pastrva tijekom godine 2006. bio je 27,33%, a slijede biljožderne vrste riba s udjelom od 20,90% u proizvodnji toplovodnih vrsta riba. Ostale vrste riba zastupljene su pojedinačnim postotnim udjelima manjima od 1%.

### *Površine uzgajališta slatkovodne ribe i prinos po jedinici površine*

#### POVRŠINE

Tijekom 2006. godine nastavljeno je smanjenje ukupnih površina slatkovodnih uzgajališta te one iznose 8.550,34 ha, što je smanjenje, u odnosu na 2005. godinu, od 8,26%. Ukupne površine toplovodnih uzgajališta iznosile su 8.545,68 ha, a hladnovodnih 46.616,80 m<sup>2</sup> i kod objiju ovih kategorija zabilježeno je

Tablica 1. *Proizvodnja slatkovodne ribe po vrstama i kategorijama od 1997. do 2006. godine (t)*  
 Table 1. *Freshwater fish production by species and categories in the 1997–2006 period (t)*

		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Šaran Carp	Mlađ Juveniles	1.601	2.014	2.010	1.594	1.127	1.266	957	1.545	1.480	1.168
	Konzum Adult	2.272	3.249	2.418	2.358	2.578	1.606	1.660	1.753	2.236	2.313
Amur Grass carp.	Mlađ Juveniles	68	106	126	68	76	149	124	119	114	67
	Konzum Adult	88	103	238	265	228	185	318	294	378	304
Bijeli glavaš Silver carp	Mlađ Juveniles	19	39	26	11	61	17	17	10	7	37
	Konzum Adult	11	85	97	281	21	86	1	0	57	73
Sivi glavaš Bighead carp	Mlađ Juveniles	26	59	36	37	27	57	19	80	55	192
	Konzum Adult	26	128	119	72	226	301	414	299	270	288
Linjak Tench	Mlađ Juveniles	15	28	12	2	2	3	1	1	16	19
	Konzum Adult	10	14	27	6	2	6	11	8	13	11
Som Wels	Mlađ Juveniles	24	23	60	20	7	22	18	12	9	9
	Konzum Adult	43	49	87	38	31	36	54	59	31	20

Nastavak Tablice 1. — Cont. Table 1

		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Smuđ Pikeperch	Mlađ Juveniles	2	1	2	1	2	1	1	2	7	15
	Konzum Adult	7	6	7	8	6	9	6	6	3	3
Štuka Pike	Mlađ Juveniles	4	17	25	2	1	2	0	1	1	1
	Konzum Adult	3	8	35	19	11	11	2	9	4	4
Pastrva Rainbow trout	Mlađ Juveniles	18	156	156	217	41	46	178	186	120	63
	Konzum Adult	309	474	474	945	1.039	1.620	1.222	1.173	1.303	1.666
Ostalo Other	Mlađ Juveniles	5	3	1	52	24	17	50	8	46	46
	Konzum Adult	68	30	51	33	39	60	23	53	49	29
Ukupno Total	Mlađ Juveniles	1.782	2.446	2.454	2.004	1.369	1.580	1.365	1.964	1.855	1.617
	Konzum Adult	2.837	4.145	3.553	4.025	4.181	3.921	3.711	3.654	4.344	4.711
Sveukupno Total		4.619	6.591	6.007	6.029	5.550	5.501	5.076	5.618	6.199	6.328

**Izvor:** Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Central Bureau of Statistics and Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

znatnije smanjenje u usporedbi s prethodnom godinom. Ukupne proizvodne površine (toplovodni i hladnovodni uzgoj) iznosile su 60,68% ukupnih površina, odnosno 5.539,81 ha (Tablica 2). U odnosu na prethodnu godinu u 2006. godini proizvodne su površine neznatno smanjene, i to ukupno za 13,63%.

Smanjenje proizvodnih površina zabilježeno je kod svih kategorija uzgajališta. U strukturi proizvodnih površina došlo je do neznatnih promjena u odnosu na prethodne godine, ali i dalje uzgajališta za konzumnu ribu sudjeluju s najvećim udjelom (77,81%), zatim mladičnjaci (16,86%), rastilišta (4,09%), zimovnici (0,68%) i matičnjaci (0,56%).

#### PRINOS PO JEDINICI POVRŠINE

Povećanje proizvodnje uz nešto veće smanjenje proizvodnih površina u odnosu na prethodnu godinu uzrokovalo je i povećanje prinosa po jedinici površine, i toplovodnih i hladnovodnih vrsta riba. Pri uzgoju toplovodnih riba prinos po jedinici proizvodne površine iznosio je 830,83 kg/ha, što je povećanje, u odnosu na 2005. godinu, od 9,38%, dok je pri uzgoju hladnovodnih riba taj prinos iznosio 416,80 t/ha, što je također povećanje od čak 60,53% (Tablica 3). Uz povećanje proizvodnje, ovo je jedan od vrlo važnih pokazatelja kretanja proizvodnje slatkovodne ribe k tržišnom načinu gospodarenja.

#### *Utrošena hrana i sirovine*

##### HRANA

Tijekom godine 2006. potrošak hrane povećao se u odnosu na prethodne godine, i to u odnosu na 2005. godinu za 6,01%, odnosno potrošeno je ukupno 13.775,09 tona hrane (Tablica 4).

Ove je godine zabilježena situacija koja je postala gotovo pravilo. To se odnosi na smanjenje potroška kukuruza, iako neznatno (0,25%), na štetu povećanja potrošnje pšenice čije povećanje iznosi 32,26% u usporedbi s 2005. godinom. Pri potrošku krmne smjese zabilježeno je dosta veliko smanjenje, i to čak 69,09%, dok je za sve ostale vrste hrane zabilježen porast utroška.

Ukupni je hranidbeni koeficijent tijekom 2006. u odnosu na 2005. godinu nešto povećan i iznosi 2,1. Iz Tablice 5. razvidno je da je i potrošak gnojiva i hrane (kg/ha) povećan u odnosu na 2005. godinu, i to hrane za 20,49% i gnojiva 28,41%.

#### *Sirovine (gnojiva, vapno)*

Tijekom 2006. godine potrošene su ukupno 2.174 tone gnojiva i vapna, što je povećanje, u odnosu na 2005. godinu, od 13,05% (Tablica 6). potrošak svih promatranih kategorija povećan je, osim potroška fosfornih gnojiva čije smanjenje, u odnosu na prethodnu godinu, iznosi 41,26%. Potrošak dušičnih gnojiva je najviše postotno povećan, iako je to povećanje količinski najmanje. Potrošak je vapna povećan 10,76%.

Tablica 2. Proizvodne površine slatkovodnih ribnjaka od 1997. do 2006. godine (ha)  
 Table 2. Production area of the freshwater fish farms in the 1997 – 2006 period (ha)

Godina Year	Mrijestilišta Hatcheries		Rastilišta On-growing areas		Mladičnjaci Juvenile rearing areas		Matičnjaci Brood-stock areas		Uzgajališta za konzumnu ribu Consumption size		Zimovnici Over-wintering areas		Ukupno Total	
	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds	Topl. uzg. Carp ponds	Hlad. uzg. Trout ponds
1997.	0,00	0,00	593,00	0,00	2.010,00	0,57	28,00	0,33	6.411,00	2,39	67,00	0,00	9.109,00	3,29
1998.	0,00	0,00	127,00	0,00	1.818,00	0,33	30,00	0,15	7.095,00	2,22	54,00	0,00	9.124,00	2,70
1999.	29,30	0,12	343,28	0,56	2.068,30	0,10	41,32	0,29	7.324,69	3,97	67,20	0,00	9.874,09	5,04
2000.	10,80	0,09	387,93	0,55	1.542,52	0,17	165,82	0,28	7.004,09	9,34	62,70	0,00	9.173,86	10,42
2001.	39,30	0,07	216,93	0,29	1.559,12	0,37	58,92	0,18	7.277,59	2,93	58,40	0,00	9.210,26	3,85
2002.	11,00	0,09	368,90	0,22	1.399,48	0,22	63,53	0,32	6.372,69	4,44	67,38	0,00	8.282,98	5,29
2003.	2,00	0,09	344,60	0,65	1.353,50	0,30	50,53	0,34	4.448,60	4,46	76,90	0,00	6.276,13	5,84
2004.	2,00	0,19	240,00	0,29	1.433,90	0,28	46,53	0,34	4.844,30	4,68	50,00	0,00	6.616,73	5,78
2005.	0,00	0,13	231,34	0,29	973,16	0,29	38,80	0,37	5.005,60	4,40	39,68	0,00	6.288,58	5,48
2006.	0,00	0,11	226,09	0,23	933,91	0,22	30,80	0,29	4.307,38	3,30	37,48	0,00	5.535,66	4,15

Izvor: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
 Source: Central Bureau of Statistics and Ministry of agriculture, forestry and water managment, Directorate of fisheries

*Tablica 3. Prinos slatkovodne ribe od 1997. do 2006. godine*  
*Table 3. Freshwater fish yield in the 1997–2006 period*

Godina Year	Toplovodni uzgoj (kg/ha) Warm-water aquaculture(kg/ha)	Hladnovodni uzgoj (t/ha) Cold-water aquaculture (t/ha)
1997.	471,18	99,39
1998.	653,44	233,33
1999.	544,56	125,00
2000.	530,53	111,41
2001.	523,11	281,25
2002.	463,00	314,93
2003.	585,50	239,71
2004.	643,67	235,12
2005.	759,58	259,64
2006.	830,83	416,80

**Izvor:** Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva

**Source:** Central Bureau of Statistics and Ministry of agriculture, forestry and water managment, Directorate of fisheries

*Tablica 4. Potrošak hrane na slatkovodnim uzgajalištima od 1997. do 2006. godine (t)*

*Table 4. Food at freshwater fish farms expended in the year 1997–2006 period (t)*

Godina Year	Kukuruz Maize	Pšenica Wheat	Ječam i raž Barley and Rye	Krmna smjesa Mixture	Ostala hrana Other food	Ukupno Total
1997.	8.350,00	1.151,00	1.265,00	830,00	302,00	11.898,00
1998.	8.947,00	1.468,00	775,00	589,00	489,00	12.268,00
1999.	7.619,00	2.757,00	664,00	405,00	2.057,33	13.502,33
2000.	3.680,35	2.785,45	803,67	644,82	3.287,34	11.201,62
2001.	3.741,00	3.004,96	1.492,52	365,82	1.971,34	10.575,64
2002.	4.781,61	3.147,16	1.100,56	210,14	2.955,93	12.195,40
2003.	4.412,00	1.207,90	593,52	426,81	2.599,73	9.239,96
2004.	3.026,56	3.135,52	1.330,26	541,39	3.329,19	11.362,92
2005.	7.542,81	1.919,66	928,87	169,64	2.432,17	12.993,15
2006.	7.523,39	2.538,87	1.051,22	52,44	2.609,17	13.775,09

**Izvor:** Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva

**Source:** Central Bureau of Statistics and Ministry of agriculture, forestry and water managment, Directorate of fisheries

### *Gospodarski i športski ribolov*

U ovome poglavlju obrađeni su podaci o športskom i gospodarskom ribolovu na slatkim vodama. Podaci se odnose na broj gospodarskih ribara i ribiča (športskih ribolovaca) te ukupni ulov ribe na slatkim vodama ostvaren gospodarskim i športskim ribolovom.

#### *Gospodarski ribolov*

Na temelju odredbi Naredbe o broju povlastica za gospodarski ribolov, količini i vrsti ulova u gospodarskom ribolovu i visini iznosa naknade za obavljanje gospodarskog ribolova (»Narodne novine«, br. 91/03. i 1/06.), na rijeci Dunavu predviđeno je ukupno 30 povlastica za gospodarski ribolov, a na rijeci Savi 10 povlastica. U godini 2006. ukupno je bio registriran 21 ovlaštenik povlastica na rijeci Dunavu i 9 ovlaštenika povlastica na rijeci Savi, što iznosi ukupno 30 gospodarskih ribara, a to je smanjenje od 6,25% u odnosu na 2005. godinu (Tablica 7).

Ukupan ulov svih ovlaštenika povlastica za gospodarski ribolov u 2006. godini na temelju uvedenog sustava dostave podataka iznosio je 46.662,58 kilograma, od čega je na rijeci Dunavu ulovljeno 39.965,15 kilograma, a na rijeci Savi 9.697,43 kilograma. Ukupni ulov smanjen je 3,1% u odnosu na 2005. godinu. Glede dominantnosti pojedinih vrsta u ulovu ribara u rijeci Dunavu, prevladavaju alohtone vrste riba (30,50%), dok na rijeci Savi prevladava deverika koja u ukupnom ulovu sudjeluje s 37,36%.

#### *Športski ribolov*

Broj ribiča u godini 2006. smanjen je u odnosu na 2005. godinu, i to 7,43% (Tablica 8) i iznosi 34.048, uz napomenu da se ova stavka odnosi na broj prodanih godišnjih dozvola za športski ribolov (koji ujedno označuje i broj ribiča učlanjenih kod ovlaštenika ribolovnoga prava). Navedeno smanjenje broja ribiča u naravi posljedica je drukčijeg sustava evidentiranja ribiča s obzirom na obvezno članstvo kod ovlaštenika ribolovnoga prava (podaci iz prethodnih godina bili su bazirani na višestrukome članstvu kod ovlaštenika ribolovnoga prava).

Zakonskom obvezom dostave podataka o ulovu u športskom ribolovu u 2006. godini (ribič-ovlaštenik ribolovnoga prava — HŠRS-MPŠVG) evidentiran je ulov od 626.880,00 kilograma.

Ukupan ulov slatkovodnih riba u godini 2006. (zbroj ulova u gospodarskom i športskom ribolovu) iznosio je 673.542,58 kilograma, što u odnosu na 2005. godinu čini porast od 2,63% (Tablica 9).

*Tablica 5. Potrošak hrane i gnojiva po ha površine i hranidbeni koeficijent od 1997. do 2006. godine*

*Table 5. Consumption of food and fertilizer per ha of surface and nutritive coefficient in the 1997–2006 period*

Godina Year	Potrošak hrane kg/ha Consumption of food kg/ha	Hranidbeni koeficijent Nutritive coefficient	Potrošak gnojiva kg/ha Consumption of fertilizer kg/ha
1997.	1.306	2,6	203,13
1998.	1.344	1,9	179,58
1999.	1.367	2,2	262,98
2000.	1.220	1,9	217,65
2001.	1.140	1,8	180,59
2002.	1.471	2,2	253,85
2003.	1.471	1,8	354,19
2004.	1.716	2,0	294,45
2005.	2.064	2,0	305,65
2006.	2.487	2,1	392,47

**Izvor:** Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva

**Source:** Central Bureau of Statistics and Ministry of agriculture, forestry and water managment, Directorate of fisheries

*Tablica 6. Potrošak gnojiva na slatkovodnim uzgajalištima od 1997. do 2006. godine (t)*

*Table 6. Fertilizers at freshwater fish farms in the 1997–2006 period (t)*

Godina Year	Fosforna gnojiva Phosphorus fertilizers	Dušična gnojiva Nitrogen fertilizers	Vapno Lime	Ostala gnojiva Other fertilizers	Ukupno Total
1997.	0	102	1.531	218	1.851
1998.	0	42	1.350	247	1.639
1999.	89	109	2.279	210	2.687
2000.	50	158	1.676	166	1.999
2001.	17	84	1.332	475	1.891
2002.	48	16	1.509	579	2.104
2003.	77	84	1.829	235	2.225
2004.	60	4	1.613	273	1.950
2005.	63	2	1.562	296	1.923
2006.	37	26	1.730	381	2.174

**Izvor:** Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva

**Source:** Central Bureau of Statistics and Ministry of agriculture, forestry and water managment, Directorate of fisheries

*Tablica 7. Broj ribara od 1997. do 2006. godine*  
*Table 7. The number of commercial fishermen in the 1997–2006 period*

Godina — year	Gospodarski ribari — Commercial fishermen
1997.	1
1998.	23
1999.	24
2000.	24
2001.	17
2002.	15
2003.	20
2004.	25
2005.	32
2006.	30

**Izvor:** Državni zavod za statistiku, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva i HŠRS

**Source:** Central Bureau of Statistics, Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management, Directorate of Fisheries and HŠRS

## MORSKO RIBARSTVO

### *Marikultura*

#### UZGOJ BIJELE RIBE

U Republici Hrvatskoj registrirane su oko 34 tvrtke za uzgoj lubina i komarče, među kojima jedna proizvodnog kapaciteta oko 800 tona godišnje, tri kapaciteta 200–400 tona godišnje, a ostalo su manje obiteljske farme kapaciteta od oko 50 do 100 tona. Današnja je ukupna proizvodnja oko 3.500 tona, od toga 2.400 tona lubina i 1.100 tona komarče. Proizvodnja mladi provodi se u jednom većem i trima manjima mrjestilištima, i danas se ukupno proizvede oko 10.000.000 komada mladi lubina i komarče (Tablica 10).

#### UZGOJ TUNA

Za uzgoj tuna registrirano je sedam tvrtki. Ukupna je proizvodnja 2006. iznosila je 6.700 tona, koje su bile namijenjene izvozu na japansko tržište. Republika Hrvatska redovna je članica međunarodne organizacije za zaštitu atlantskih tuna (ICCAT — International Commission for the Protection of Atlantic Tuna) i kao takva sve preporuke ove organizacije u odnosu na uzgoj i ulov tuna obvezna je uvrstiti u svoju zakonsku regulativu. ICCAT propisuje i ulovne godišnje kvote za svaku državu članicu, pa je tako i propisana kvota

*Tablica 8. Broj ribiča od 1997. do 2006. godine*  
*Table 8. The number of sports fishermen in the 1997–2006 period*

Godina — Year	Broj ribiča — Number of sports fishermen
1997.	43.223
1998.	85.699
1999.	53.116
2000.	57.221
2001.	57.781
2002.	56.210
2003.	52.740
2004.	37.628
2005.	36.781
2006.	34.048

**Izvor:** Državni zavod za statistiku, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva i HŠRS

**Source:** Central Bureau of Statistics, Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management, Directorate of Fisheries and HŠRS

*Tablica 9. Ulov slatkovodnih riba od 1997. do 2006. godine (t)*  
*Table 9. The catch of freshwater fish in the 1997–2006 period (t)*

Godina — Year	Ulov (t) — Catch (tonns)
1997.	410
1998.	415
1999.	425
2000.	457
2001.	463
2002.	428
2003.	415
2004.	567
2005.	656
2006.	673,5

**Izvor:** Državni zavod za statistiku i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva i HŠRS

**Source:** Central Bureau of Statistics and Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management, Directorate of Fisheries and HŠRS

*Tablica 10. Uzgoj riba i drugih morskih organizama od 1999. do 2006. godine*

*Table 10. Farmed fish and other marine organisms in the 1999.–2006. period*

Godina Year	Lubin i orada (t) Seabass and seabream (t)	Dagnje (t) Mussel (t)	Kamenice (kom) Oysters (pieces)	Tune (t) Tuna (t)	Riblja mlađ lubina i orade (komada) Seabass and seabream fish fry (pieces)
1999.	1.760	1.100	900.000	672,17	3.350.000
2000.	2.500	1.200	1.000.000	1.200	4.500.000
2001.	2.500	2.000	1.000.000	2.500	4.600.000
2002.	2.500	2.400	1.000.000	3.971	4.900.000
2003.	2.510	2.800	800.000	4.679	5.500.000
2004.	3.000	2.400	800.000	3.777	6.974.000
2005.	3.000	2.500	800.000	3.425	10.000.000
2006.	3.500	3.500	1.000.000	6.700	10.000.000

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

za Republiku Hrvatsku. Pad cijena tuna iz uzgoja na japanskome tržištu, koji se pojavio proteklih godine, ove godine pokazuje tendenciju stabiliziranja i nije znatnije utjecao na proizvodnju tuna u Republici Hrvatskoj.

#### UZGOJ ŠKOLJKAŠA

Za uzgoj školjkaša (dagnja i kamenica) registrirana su oko 52 uzgajivača. To su uglavnom uzgajališta obiteljskog tipa do 50 tona proizvodnje školjkaša godišnje. Samo je nekoliko uzgajivača registrirano za uzgoj od 100 do 200 tona. Procjenjuje se da se uzgojem bavi više od stotinu malih obiteljskih farmi. Ukupna proizvodnja godini procjenjuje se na 2.500 tona dagnji i 800.000 komada kamenica. Uzgoj školjkaša i dalje stagnira zbog nemogućnosti izvoza na tržište EU. Za daljnji održivi razvoj predviđa se i potreba otvaranja mrjestilišta zbog uočenog nedostatka mladi iz prirodnih staništa.

#### *Gospodarski ribolov*

Morsko ribarstvo Republike Hrvatske obavlja se na 34.000 km<sup>2</sup> teritorijalnog mora Republike Hrvatske, a proglašenjem Zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa odlukom Sabora Republike Hrvatske od 3. listopada 2003., pod jurisdikcijom Republike Hrvatske, od 3. listopada 2004. nalazi se i dodatna 21.000 km<sup>2</sup>. Povećanje ulova morske ribe u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu iznosi 9,21%, dok je u odnosu na 2003. godinu ulov povećan 30% (Tablica 11).

*Tablica 11. Ulov ribe i drugih morskih organizama u razdoblju od 1997. do 2006. godine (t)*  
*Table 11. Catch of fish and other marine organisms in the 1997–2006 period*

Godina Year	Ulov Catch		Ulov po kategorijama Catch by categories		
	Tona MT	Indeks Index	Plava riba Blue fish	Bijela riba White fish	Ostalo Other
1997.	16.029	55,10	10.071	3.901	2.057
1998.	21.915	75,33	15.659	4.101	2.155
1999.	18.866	64,85	15.020	2.498	1.348
2000.	20.971	72,09	17.082	2.365	1.524
2001.	16.969	58,33	13.372	2.149	1.448
2002.	21.204	72,89	18.733	1.624	847
2003.	29.091	100,00	24.369	3.556	1.166
2004.	31.937	109,78	26.381	4.325	1.231
2005.	34.661	119,15	28.621	4.573	1.467
2006.	37.856	130,13	31.646	4.857	1.353

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

Ulov plave ribe u 2006. povećan je 10,56% u odnosu na godinu 2005., te tri puta u odnosu na 1997. Jedan od najvažnijih razloga povećanja ulova u godini 2006. jest povećanje ulova inćuna koji se soli i gotovo u cijelosti izvozi u Italiju. Ulov demerzalne i ostalih vrsta riba povećan je u 2006. 6,21% u odnosu na 2005. godinu i približava se ulovima iz sredine devedesetih godina prošloga stoljeća. Ovakvi se ulovni trendovi očekuju i u budućnosti, tj. povećanje ulova male plave ribe koji bi zadovoljavao domaće potrebe za svježom ribom, potrebe riboprerađivačke industrije i uzgoja tuna, dok prilično iscrpljeni demerzalni resursi zahtijevaju poduzimanje mjera kojima bi se omogućilo njihovo obnavljanje. Podaci o ulovu morske ribe i drugih morskih organizama za 2003. i 2004. i 2005. i 2006. godinu prikupljeni su putem sustava očevidnika o gospodarskom ribolovu na moru te su uneseni u bazu podataka Monitoring morskog ribarstva, u kojoj se pohranjuju, obrađuju i analiziraju u Upravi ribarstva.

Iz Tablice 12 vidimo da se broj gospodarskih ribara u proteklih 5 godina povećava oko 7–8% godišnje, osim u 2003. godini, kad je povećanje bilo 15% u odnosu na 2002. godinu. Razlog tom povećanju jest mogućnost otvaranja sezonskog obrta koju su iskoristili mali ribari koji sada obavljaju gospodarski ribolov samo u jednom dijelu godine, što prije nije bilo moguće. U godini 2006. nije bilo značajne promjene u broju gospodarskih ribara.

*Tablica 12. Broj ribara u gospodarskom ribolovu od 1999. do 2006. godine*  
*Table 12. Number of professional fishermen in the 1999–2006 period*

Godina — Year	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Gospodarskih ribara — Professional fishermen	2.547	2.740	2.986	3.210	3.705	3.712	3.720	3.740

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

*Tablica 13. Broj ribarskih plovila od 1999. do 2006. godine*  
*Table 13. Number of fishing vessels in the 1999–2006 period*

Godina Year	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Brodovi Vessels	330	381	420	450	477	475	478	485
Brodice Little vessels	2.174	2.348	2.578	2.700	3.205	3.209	3.214	3.225
UKUPNO Total	2.504	2.729	2.998	3.150	3.682	3.684	3.692	3.710

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

U 2006. godini ribolov na moru obavljalo je 3.710 ribolovne jedinice (plovila), (Tablica 13). Valja napomenuti da je uglavnom riječ o malim ribolovnim jedinicama s ukupnom prosječnom tonažom od oko 12 GT te prosječnom snagom motora od 66,58 kw, što je ujedno i znak nepovoljne strukture ribolovne flote. Trenutačno je stanje takvo da ribolov u vanjskome ribolovnom moru može obavljati mali broj plovila.

#### *Mali ribolov*

Mali ribolov, kao dio ukupnoga morskog ribarstva, definiran je kao ribolov za osobne potrebe. Osnovna ideja pri ozakonjenju ovog ribolova bila je da se stanovnicima uzobalja osigura mogućnost ulova ribe, ali bez prava prodaje.

Osim novčane naknade, u ovoj kategoriji ribolova strogo je ograničena količina i vrste ribolovnih alata koji se smiju upotrebljavati u njemu. Postaje očito da ova ograničenja nisu umanjila interes ljudi da se uključe u tu kategoriju ribolova, iako je u posljednjim godinama uočljivo lagano smanjenje broja malih ribara. U 2006. godini broj je malih ribara bio 13.050, što je smanjenje u odnosu na 2005. godinu od 1% (Tablica 14).

Procijenjeni je ulov malih ribara oko 6.000 tona godišnje, što nije beznačajna stavka u ukupnom ulovu na moru.

*Tablica 14. Broj malih ribara od 1999. do 2006. godine*  
*Table 14. Number of small scale fishermen in the 1999–2006 period*

Godina Year	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Malih ribara Small scale fishermen	9.240	11.323	12.230	14.200	13.500	13.700	13.180	13.050

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

*Tablica 15. Prerada ribe i drugih morskih organizama od 1999. do 2006. godine (t)*  
*Table 15. Processing of fish and other marine organisms in the 1999–2006 period (t)*

Vrsta Product	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Soljena riba Salted fish	350	1.881	2.500	2.800	2.900	3.914	6.110	6.587
Smrznuta riba (fileti i ost.) Frozen fish (filett and other)	250	470	850	1.500	3.200	3.500	1.935	1.871
Konzervirana riba Canned fish	14.000	14.500	15.500	14.000	11.700	5.256	6.920	6.795
Ostali riblji proizvodi (marinade, salate i ost.) Other fish products (marinade, sallad and other)	120	60	110	120	1.200	1.600	1.980	2.109
UKUPNO Total	14.720	16.911	18.960	18.420	19.000	14.270	16.945	17.362

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

#### *Prerada ribe i drugih morskih organizama*

Riboprerađivačka industrija više se ne bazira većinom na konzerviranoj maloj plavoj ribi, i to uglavnom srdeli, nego se primjećuje trend povećanja proizvodnog asortimana, od čega posebno soljene ribe, ponajprije incuna, čija se proizvodnja utrostručila u odnosu na 2000. godinu. Proizvodnja ribljih konzervi u 2006. iznosila je oko 6.795 tona (Tablica 15) i u odnosu na 2005. godinu smanjila se 2,46%.

Ukupna proizvodnja ribljih preradevina u Republici Hrvatskoj u 2005. godini iznosila je 16.945 tona i u odnosu na 2004. godinu povećala se 1,9%.

Kategorija ostalih ribljih proizvoda porasla je i tijekom 2006. godine, i to za 6,50% u odnosu na 2005. godinu, također zahvaljujući proširenju asortimana na ostale vrste riba i školjkaša.

## UVOZ I IZVOZ RIBE I RIBLJIH PROIZVODA

U promatranom razdoblju od 1996. do 2005. godine iz godine u godinu rastao je uvoz ribe i ribljih proizvoda količinski i vrijednosno. Izuzetak je godina 2004., kada se uvoz ribe i ribljih proizvoda smanjilo u odnosu na 2003. godinu, no u 2005. godini trend rasta je nastavljen (Tablica 16). U godini 2006. uvoz je količinski smanjen, dok je vrijednosno najveći u čitavome promatranom razdoblju.

Prema najznačajnijim proizvodima u uvozu najviše količinski prevladava uvoz haringe i ostale male plave ribe koja se uvozi za potrebe uzgoja tuna, zatim lignje, škamp i oslić te živa morska riba. Navedeni proizvodi čine oko 80% ukupne uvezene količine i oko 60% ukupne vrijednosti uvoza riba i ribljih proizvoda.

Najznačajnije zemlje iz kojih se ostvaruje najznačajniji uvoz riba i riblji proizvoda i ove su godine kao i prethodne Francuska, Falklandi (Maldivi) Švedska, Španjolska, Danska, Nizozemska i SAD.

Količina izvezene ribe i ribljih proizvoda u promatranom razdoblju iz godine u godinu raste, te je upravo tijekom godine 2006. zabilježen najveći izvoz, i količinski i vrijednosno. Količinski, uvoz je povećan 20,81% u odnosu na 2005. godinu, a čak 64,18% povećan je vrijednosni uvoz.

*Tablica 16. Uvoz i izvoz riba i ribljih proizvoda od 1997. do 2006. godine*  
*Table 16. Import and export of fish and fish products in the 1997–2006 period*

Godina — Year	Uvoz — Import		Izvoz — Export	
	MT	USD	MT	USD
1997.	13.455	30.270.894	24.758	60.604.952
1998.	12.875	29.930.756	19.112	43.374.795
1999.	14.560	28.567.309	17.700	35.059.348
2000.	25.532	33.098.275	18.247	43.977.357
2001.	37.955	46.476.956	10.322	46.777.494
2002.	56.292	75.860.460	22.365	79.869.814
2003.	57.315	82.741.215	22.687	114.881.084
2004.	38.627	71.772.000	23.428	104.010.000
2005.	53.671	98.416.794	24.416	97.361.226
2006.	51.976	105.372.955	29.496	159.847.033

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava ribarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries

Najznačajniji su proizvodi svježa riba (ulovljena i uzgojena), te riblje preradevine (konzervirana riba i soljena riba) i mala plava riba. U izvozu ribe vrijednosno je najznačajniji proizvod tuna. Od ostalih proizvoda tu su još konzervirana riba, soljena riba te riba iz uzgoja (lubin i komarča. Najznačajnije zemlje u koje se izvoze riba i riblje preradevine jesu Italija, Japan, Slovenija, Srbija i Crna Gora te Bosna i Hercegovina.

### DRŽAVNA POTPORA U RIBARSTVU

Tri modela državne potpore u ribarstvu regulirana su Zakonom o državnoj potpore u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu i podzakonskim propisima, a to su model poticanja proizvodnje, model kapitalnih ulaganja i potpora osiguranju proizvodnje (Jahutka i sur., 2004). Tijekom 2005. godine korisnici povlastice za akvakulturu/uzgoj riba i drugih morskih organizama i povlastice za obavljanje gospodarskog ribolova mogli su ostvariti i pravo na uporabu eurodizel–dizelskog goriva obojenog plavom bojom.

#### *Model poticanja proizvodnje*

Tijekom 2006. godine unutar sustava novčanih poticaja u ribarstvu nije došlo do promjena vezanih uz iznos ili dodavanje novih kategorija. U Tablici 17

*Tablica 17. Zatraženi novčani poticaji u ribarstvu od 1997. do 2006. godine (kn)*

*Table 17. Financial incentives in fisheries in the 1997–2006 period (kn)*

Godina Year	Isplaćeno novčanih poticaja (kn) Financial incentives payed (kn)
1997.	42.744.147,00
1998.	45.281.036,00
1999.	52.101.022,00
2000.	61.817.526,89
2001.	65.235.441,33
2002.	65.100.872,50
2003.	68.266.489,79
2004.	71.471.630,52*
2005.	80.029.584,63*
2006.	96.170.596,48*

**Izvor:** Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva  
**Source:** Ministry of agriculture, forestry and water management

prikazani su zatraženi iznosi u ribarstvu putem modela poticanja proizvodnje od 1997. do 2005. godine.

Kao i proteklih godina najveći novčani iznos poticaja s udjelom od 47,16% zatražen je za preradu ribe. Udio novčanih poticaja za preradu ribe na područjima s težim uvjetima gospodarenja sudjeluje s 31,00% ukupno zatraženih novčanih poticaja. U ukupnim kategorijama novčanih poticaja u ribarstvu sljedeća vrsta poticaja s udjelom od 16,92% jest ona za uzgoj autohtonih vrsta bijele morske na područjima s težim uvjetima gospodarenja. Ostali uzgoj autohtonih vrsta bijele morske ribe koji se ne nalazi na područjima s težim uvjetima gospodarenja sudjeluje sa samo 1,85% ukupnog iznosa novčanih poticaja u ribarstvu.

Za uzgoj slatkovodne ribe I. skupine zatraženo je 10,04%, a za slatkovodnu ribu II. skupine 8,97% ukupnih novčanih poticaja u ribarstvu.

Unutar poticaja u ribarstvu za ulov male plave ribe zatraženo je 11,02%, dok zatraženi iznos novčanih poticaja za riblju mlađ autohtonih vrsta morske ribe sudjeluje s 3,5%.

I godine 2006. najmanji udio u zatraženim novčanim poticajima zauzimaju novčani poticaji za uzgojene i prodane dagnje (0,39%) i kamenice (0,12%).

## **ZAKLJUČAK**

Kao i tijekom prošlih nekoliko godini u gotovo svim dijelovima ribarstva nije zabilježeno znatno odstupanje u usporedbi s prethodnim godinama. Ovogodišnja slatkovodna akvakultura obilježena je povećanjem prinosa po jedinici površine, ali i značajnim daljnjim smanjenjem površina namijenjenih ovoj proizvodnji. U proizvodnji morskih riba i školjkaša zabilježeno je povećanje u odnosu na prethodnu godinu, a također i u preradi ribe i drugih morskih organizama. Neznatno je povećan i ulov morske ribe i drugih morskih organizama u odnosu na 2005. godinu, i to od 9,21%. U promatranome desetogodišnjem razdoblju tijekom godine 2006. zabilježen je najveći količinski i vrijednosni izvoz, te je i bilanca pozitivna.

Može se zaključiti da su u zadnje dvije godine svi pokazatelji u ribarstvu stabilizirani, uz neznatna odstupanja, tako da se i idućim godinama ne očekuju značajne promjene u odnosu na te dvije godine.

## Summary

### CROATIAN FISHERIES IN 2006.

I. Jahutka, A. Mišura, J. Suić, V. Franičević, Z. Homen, J. Marković<sup>1</sup>

This work deals with all the relevant statistic data regarding fisheries of Republic of Croatia, including freshwater fisheries data (aquaculture of fish and other aquatic organisms, commercial and sports fisheries), marine fisheries data (mariculture, commercial fisheries, small-scale fisheries and processing of fish and other marine organisms), as well as data about import and export of fish and fish products and the data about financial subventions in fisheries. Regarding aquaculture (freshwater fish farming) in 2005 there have been noticed production increase in coldwater fish species. The total freshwater fish production in 2006 was 6,328 tons (4,599 tons of warm-water species and 1,729 tons of cold-water species). Total areas and production areas were decreased comparing to 2005 in all categories of production areas. Total catch of freshwater fish in 2006 was 674 tons. The total marine fish species production in 2006 was 3,500 tons, production of tuna 6,700 tons, mussels 3,500 tons and oysters 1,000,000 pieces. The catch of marine fish was increased by 9.21% comparing to 2005 (increase was noticed for white and blue fish species). During 2006 there were no significant changes regarding the number of commercial fishermen comparing to the last two years, while the number of small-scale fishermen decreased 1% comparing to the last year. The total production of fish products in 2006 was 17,362 tons, which is 2.46% more comparing to 2005.

Key words: freshwater fisheries, marine fisheries, import, export

## LITERATURA

- Jahutka, I., Mišura, A., Homen, Z. (2004): Državna potpora u ribarstvu. *Ribarstvo*, 62, (2), 71–77.
- Jahutka, I., Mišura, A., Suić, J. (2006): Hrvatsko ribarstvo u godini 2005. *Ribarstvo*, 64, (4), 149–171.

---

M. Sc. Irena Jahutka, M. Sc. Ante Mišura, M. Sc. Josip Suić, Vlasta Franičević, B. Sc., M. Sc. Zlatko Homen, M. Sc. Josip Marković, Ministry of agriculture, forestry and water management, Directorate of fisheries, Ul. grada Vukovara 78, Zagreb, tel.: 01/6106-68-65; faks: 01/6106-558; e-mail: irena.jahutka@mps.hr

Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o broju povlastica za gospodarski ribolov, količini i vrsti ulova u gospodarskom ribolovu i visini iznosa naknade za obavljanje gospodarskog ribolova (»Narodne novine«, br. 1/06).  
Pravilnik o načinu i uvjetima provedbe modela poticanja proizvodnje (»Narodne novine«, br. 17/07),  
Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (»Narodne novine«, br. 87/02, 117/03, 82/04, 12/05 i 85/),

Primljeno: 18. 12. 2007.  
Prihvaćeno: 28. 12. 2007.